

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome Annalivm Trevirensium

Masen, Jacob

Augustae Trevirorum, 1676

Liber XII. Alexander II. Pap. Henricus IV. Imp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12542

LIBER XII.

Alexander II. Pap. Henricus IV. Imp.

INfelix hæc Ecclesiæ imperioq; ætas, Henrici IV. Imperatoris scelere extitit, qui, ut suæ contumaciæ, quâ in sacris etiam rebus dictaturam affectabar, fautores oppugnatoresq; ex omni hominum ordine nactus est; ita scedo inter se schismate proceres Rom. Imperii, sacros juxta profanosq;, collisit. Ipse, pro ingenii pertinacia à teneris alita, Dux atq; antesignanus certaminum: hoc uno fortis felixq; visus, quod nec victus quidem succumberet; sed ad alias aliasq; de hostibus victorias assurgeret. Trium nihil verius Pontificum fulmina, totidemq; contra se electorum Cæsarum exercitus, elusit conatus omnium, dum à filiis deniq; propriis desertus oppugnatusq;, miseram vitam, miseranda in morte, commune mortalium odium, deponeret. Trevirorum quoq; sub ipso divisa studia, nunc regiis consiliis obstante, nunc favente principe. Nam penes hunc, per baculum & anulum ab Imperatoribus investiri id temporis solitum, rerum summa erat. Jamq; usurpatâ Regum potestate tales in Episcopis censebantur. Ut illius honoris candidati in assulis ferè Principum versarentur, neglectis cleri Romanæq; curiæ suffragiis. Visaq; sensim fuerit Ecclesiastica potestas seculari, ceu inferior, subjici; cum religioni tamen in Deum primæ in quâvis rep. partes debentur. Ceterum prisco more regalia ab Imperatore jura, Episcopalia à Romano Pontifice fuisse petenda, quis historiarum sciens, ignoret? Et vi illorum Trevirorum Archiepiscopos per Vicedominum, seu Comitum Majorem Domus, ac Præsidentem, temporalia administrasse, cui Prætor Scabiniq; adessent, compertum est, quando ad Archiepiscopi mandatum templa excitata, Aquæductus pontesq; structi, Judæi proscripti, telom

Henrici IV. infelix schisma imperium & Ecclesiam mirè afflixit.

Trevirorum Archiepiscopi, nunc averti, nunc faventes schismati, tam seculari, quàm Ecclesiastica potestate præstant.

Illam per Vicedominum ferè administrabant.

censusq; imperati, feuda distributa, clientes admissi,
 aliaq; id genus constituta sunt, quæ seculari potestate
 agerentur. Porro Trevirensibus cum suus decesset Ar- Anno Christi
 chiepiscopus, Anno Colonienſis, qui regiam mode- 1066.
 rabatur aulam, Conradum * natione Suevum è vel Cuno-
 Comitibus de Phulinga, sibi junctum sanguine, ex nem
 Præposito Agrippinatum Præfulem futurum submitit;
 Sed refragante Clero, liberamq; sibi electionem vendi- Trevirensis
 cante, repudiatum; captumq; Theodoricus Comes Vi- Vicedomi-
 cedominus Bietburgo Vrtzigium abstraxit; ubi, post nus Episco-
 fœdum quatuordecim dierum carcerem, innoxium pum Conra-
 Præfulem calendis Juniis ferocissimo quaternioni mi- dum sibi ob-
 litum conficiendum tradit. Quibus mors ipsa nimium trufum malè
 in pœnas vilis, nisi probrosis ludibriis cumulata, fuit. trucidat.
 Nam in vicini montis præcipitium educto manus post
 tergum, ceu malefico, revincunt, & cetera nudo, caput
 obnubunt. Et nunc aiunt, experiemur: *Deusne te no-*
bi Episcopum dederit: credemusq; si incolumis ab hoc
casu resurgas. Quo dicto ex edita rupe præcipitant. Divina in sa-
 Mirum dictu, excussus à tanta ruina illæsus ad radicem crilegos par-
 montis consistere visus est. Exhorruere illi primum; ricidas ultio,
 sed cura exequendi mandati, quàm reverentiâ Sancti
 Præfulis major, belluas has ad iterandum ex alto præ-
 cipitium incitavit, quo cum iterum stetit innoxius,
 tercio majori immanitate deturbant. Quo lapsu, cum
 luxato tantum brachio integer adhuc persisteret, vnus
 milium in terram pronus, veniam injuriæ obnixè ro-
 gat, obtinetq; ; alii imperatam sibi necem strictis in-
 Conradum gladiis exequuntur, capite miserè dissecto,
 ac reversi ad Theodoricum, cum, quid factum, scisci-
 rretur, per ludibrium: *pontificalem sese illi mitram im-*
posuisse, asserunt. Verum brevi adfuit à tergo vindex
 scelerum Dei manus. Percussorum duo, furis perciti,
 semetipſos fœdo dentium laniatu confecere, tertius,
 fœcâ faucibus hærente, præfocatus infelicem animam
 efflavit. Nec Theodorico impune fuit facinus imperat. Anno Christi
 Postquam epim Martyris cadaver Theolixæ Mona- 1067.

Vicedomini
pœna, à mor-
te Conradi
miraculis
gloriosa.

sterio, per Abbonem loci Præsulem ex agro illatum, miraculis inclaresceret; ipse, tardus fidei, accedere, experimentoq; discere voluit. Cumq; arroganti gradu jam templi limen attingeret, occulta vi fixus, promoverè pedem sæpius conatus, totiesq; rejectus, retrò, vnde venerat, abiit. Nec multò post ab Henrico Imper. proscriptus, Conradum jam à morte ultorem imminere sensit. Ideoq; factorum perstrictus pœnitudine, Solymæam ultro sibi profectionem indixit, quæ terra mariq; jactatus, ipsâ deniq; navi fluctibus hausta, cum sociis centum quindecim, plerisq; Treverici, ut apparet, generis, interit. Habiturus in pœna comites, quos in consilio sceleris habuerat. Quæ altero post flagitium anno evenisse accepimus.

Theodorici
& Treviren-
sium plurium
naufragium.

1068.

Libera electi-
one Treviri
Vdonem sive
Adonem eli-
gunt Archiep.

Pervicere tamen Treviri, quæ sita electionis libertate, & Vdonem, sive, ut vulgus, Adonem ex Nellenbergensium familia Comitem, Eberhardo & Ida parentibus, ad dignam hac insula indolem, educatum præcitant. Ut Henrico vindictam in Treviros meditanti hic deniq; etiam animus exciderit. Cum neq; vindictæ, neq; electioni Dei Numen defuisse videretur.

Henricus
frustra cona-
tur Bertham
conjugem
repudiare.

At Henrici Imperatoris indoles, jam amplius freni impatiens, pessimo per vulgus exemplo in sacris profanisq; miscendis exorbitabat. Cui accedebat fastidium cum Bertha, Othonis Marchionis Itali filia, conjugium, quod divortio abrumpere meditatus, Moguntia Synodum indixerat. Verùm perplexa in re Sigfridus Archiepiscopus Romanam operiebatur sententiam. Cùm maneret incertum, quod Henricus jactabat, inhabilem thoro feminam esse, cui jam biennio assueverat. Legatus igitur Alexandri, Petrus Damiani Ostiensis Episcopus, veniens Synodi consilium dedit, Henricoq; denuntiavit, nisi resipisceret, anathematizari. Quo territus, abjectam jam vxorem tam facile recipit, quam citò rursus aspernatus est. *Quod diffidiorum remedium sit amor imperatus, præcipue in Regibus, qui in nulla re minus, quam in amore sibi immolari patiuntur.*

Nec multò post labi Simoniacæ, quæ Henrici aulam Anno Christi
 corruerat, Pontifex obicem positurus, Moguntinum, 1070.
 Coloniensem, & Bambergensem, quibus aula patebat,
 Episcopos, Romam evocavit, corruptionis omnes, & Simonici
 hunc inprimis accusatum. Sed purgati sunt, post Romæ Epi-
 quam eodem, ut perhibent, collyrio Romanorum non- scopi corri-
 nullis oculos inunxissent: ut videre jam alia, quàm pri- piuntur.
 us viderentur. Ita pestilentia savientis contagio faci-
 lus contrahitur, quàm sanatur.

Godefridi quoq; Lotharingiæ & Tusciæ Ducis fa-
 tum, in hæc tempora se infert. Hic dum per somnum Godefridus
 sibi D. Servatium objici, cum ministro puero gladium Lotharingiæ
 ferente; & hunc, ex sancti mandato, in se verti, ob sa- Dux ob sa-
 cra Ecclesiasq; invasas, vidisset, expergefactus, & san- crilegia celi-
 gvinem profluere, & intestinis ventrem, quem fixerat, tus vulnera-
 discrucari sensit. Illacrymante igitur Beatrice conju- tur.
 ge, Lotharingiam revisit, monasticamq; etiam vestem
 poenitentiae gratiã induit; ut ubi potissimum deliquis-
 set, istic scelus expiaret. Sed brevi laboris dolorisq;
 periodo vitam clausit: iccirco felicior; quòd ita casti-
 gatus, minus felix in afflicto corpore, moreretur. Quo
 etiam tempore Gerardus de Alsatia, cui Mosellano- Moritur pæ-
 Lotharingicus ducatus cesserat, Theodorico post se nitens.
 relicto filio, supremum diem vixit.

Beatrix verò Godefridi conjux virum comitata Be- vxor Beatrix
 nedictinis quibusdam Religiosis secum ex Calabria aureæ vallis
 traductis, locum illis supra Lutzelburgum in Arduen- Monasteri-
 na obtulit. Ubi hodie Aurea vallis, à Cisterciensis fa- um cepit.
 milia Patribus obtinetur. Mathilde Beatricis filia, atq;
 Arnulpho Chiniacensi Comite opes operamq; huc su-
 am conferentibus.

Sed & S. Florini apud Confluentes Collegium, ac Collegium
 Dei-genitricis Ecclesia, liberalitate illustris illic viri S. Florini
 Cunonis non mediocriter crevit, Bubenheimio, Wissa, Confluentiæ
 Asca, Buncha, & Camethes trans Mosellam villis, agris, dotatur.
 vineisq; donatione oblatis. Quam Egelbertus postea
 diplomate confirmans, sub Vdone anno MLXX, factam
 exponit.

Reliquiæ
Martyrum
Trev. cum
S. Paulino
reperit.

Anno Christi
1071.

Os factum
contemptri-
cem perfun-
dit sanguine,
quem per
triduum in
conspectu
populi fun-
dit.

Trevirensis porrò Cleri studium ingens exarsit, con-
ditas tempore Nortmannorum Reliquias Sanctorum
rursum erudiendi, suaq; in luce & observatione locandi.
Cumq; latebræ ignorarentur, indictæ preces, Folber-
tus verò cæcus, post ardentem supplicationem, hatu-
stum cœlitus lumen, de crypta Martyrum in S. Paulino,
sed per nebulas, aperit: donec Fridiburga Sanctimoni-
alis Horrei iussa per visum excutere scrinii literas, con-
scriptum olim hymnum de S. Paulini laudibus reperit,
ex quo illius aliorumq; Martyrum tumulus cognitus,
viam aperuit inquirentibus. Quare Vdonis Archiepi-
scopi potestate, semotis quibusdam aris, refolsaq; hu-
mo tredecim primo in crypta Martyrum corpora, dein-
de & S. Paulini corpus cum tabula expositoria reper-
tum est. Ex qua cognitum, quod Palmachius Consul
& Martyr, sub Rictiovaro Trevirorum ad latus S. Pau-
lini dextrum, Tyrus Dux militum ad sinistrum: ad
caput septem urbis Senatores, dextrorsum tres, Con-
stantius, Maxentius, Justinus; sinistrorsum quatuor,
Maxentius, Leander, Alexander, & Soter; ad pedes
Athletæ quatuor fortissimè Rictiovaro obnisi, versus
Austrum Hormisda & Papyrius, versus Aquilonem
Constans & Jovinianus quiescerent. Quæ cum, ut in
varia animi sit multitudine, prosperis suspiciosiq; opi-
nionibus jactarentur: evenit, ut in egesta ante Clerici
domum humo, os ab eo conspectum, ipse religione
tactus colligeret, feminæq; domesticæ asservandum
exhiberet. Quod cum illa per ludibrium acciperet,
nimiumq; superstitiosum rideret, in arcula tamen, ut
iussa, deponit. Verùm cardiaco repente morbo tam
vexari cœpit atrociter; ut extremam sibi crederet ho-
ram imminere. Inter quos dolores os reconditum
iussa expromere, dum arculam aperit, plurimo inde ex-
undante sanguine vestes ipsa manusq; perfusa est, et
sine mora evanescere morbum sentiens, contemptum
in venerationem convertit, totamq; confestim urbem
miraculi novitate raptam excivit. Cui obsecuti arcam,
Sap-

sanguine adhuc manantem, sacra in æde proposuere. Ubi triduo integro satiari populus admiratione & veneratione defixus non poterat, sanguine etiamnum à quinto Nonarum Martii, usq; ad tertium, sicco ex osse, ceu venâ, ebulliente, Quæ tot oculorum testimoniis probata, & per vulgus accolarum latè sparsa, dici nequit, quantam hominum multitudinem traxerint, diversis postea apud Martyrum sepulchra prodigiis, majori fide, roboratam. Cum, siquam os illud attigisset aquam, hæc pota præsentem ægris medicinam faceret. Quo tempore Aquitanus ferrea non levi ponderis ^{Sanitatum} vitæ manica, (quæ tunc quorundam poena erat, ut miracula ^{di-} hanc circumferrent, dum cœlitus poenitenti, ceterà ^{versa.} insolubilis, solveretur) adeso jam & putrescente ex vulneribus corpore, hæc monumenta supplex obibat, quando ipso Archiepiscopo aliisque præsentibus, ferrum cum tinnitu diffractum absiliit brachio, hominemq; attonitum afflictumq; solo, corpore, & conscientia reatus solutum, reliquit. Ipsa etiam Palmarum festivitate, ^{Muti, surdi,} mulier lingvæ atq; aurium destituta usu, utrumq; præ- ^{manci, capti} sente clero, officium exultabunda recepit: & mox ^{restituuntur.} quinto cal. Maji puer mutus, elingvisq;, ac brachii impotens, à parentibus supplex jussus Martyrum sepulchris osculum figere, inusitato mox sermone acclamare patri, manumq; ad cereum, quem pro more supplicandi ad monumenta deponunt, cœpit explicare, hoc sibi postulaturus officium. Hæc nimirum prodigia, uti elingvium tunc ora fecere disertum; ita & quorundam obtrectantium reddidit elingviam. Ut Germaniam hodie nostram illis præsentem extitisse optempacciores utiq; hæc tanquam vana exploderent, quæ tot experimentis Treviri vera esse didicere.

Miserabilis tamen hæc ætate imperii prorsus ac re- Anno Christi
 ligionis, ab unius potissimum Henrici Regis dissoluta ^{1072.}
 indole, facies. Passim sacræ profanæq; dignitates vena- ^{Henricus ob-}
 les, ad pecuniosos, quamvis sceleratos, transibant. Hinc ^{dissolutum}
 in rapinam versa Monasteriorum & rerum, bona; perium, peri- ^{cum vita im-}
 disci- ^{clitatur.}

disciplina verò per inopiam soluta est. Henricus invictus omnibus, & nisi Adalbertum Bremensem seductorem pristinum mors sustulisset, imminebat à conjurationis principibus depositio. Anno tamen Colonienfis rursùm ad moderationem admissus, utrunq; animos mitigabat; quamvis illius senium has agrè curas pareretur, & difficilius illi esset Regem unum, quam imperium sustinere universum.

5. Anno fu-
stentat.

1073.
Walachri
ope S. Wille-
brodi in pu-
gna victores
pauci multo-
rum.

Nec prætereundum nobis, quod Walachri, Zelandicæ cujusdam insulæ populi, Sancto nostro, apud Epternacenses, Willibrodo devoti, & ob excultam illic primitus ab eodem religionem, clientelâ obnoxii, hoc tempore ejus ope perpetrarunt. Robertus Flandriæ Comes, Balduini Pii filius, hos improvisâ multorum millium classe adortus: cum longè se numero viderent impares, humanâ vi deficiente, D. Willibrodo annuo se obstringunt censu, in basilica Sancti ante aram, ejus quondam irrigatam cruore, supplices, moxq; suspensis ex vexillo Reliquiis, post expiatis confessione animas, sacraq; Eucharistiæ synaxi refectas, adversus hostem tantis animis successuq; pugnae tendunt, ut pauci triginta hominum millibus ferro, aut fuga, sublatis, insulam expurgarint. Tribus ex numero suorum tantùm desideratis, Consilium pugnaturis hoc Deus injecerat, ne adverso sole inirent prælium, quo incommodo perstricti hostium oculi animos quoq; hebetarunt. Sed aliâ, haud multò, post cæcitate invidiæ furorisq; perculsi Walachri in se mutuò civilia arma convertere, tam pertinaci voluntate nocendi, ut nec facta quidem hebdomas, ac lux Parasceves, ad ponendas tantisper, cum odiis, gladios sufficeret: donec funibus suorum & pudore facinorum victi, Thiofridum Epternacensem Abbatem hujus quoq; scriptorem historiæ accerserent, qui autoritate D. Willibrodi, ut factum interpositâ, rebellium animos religione cœco obsequio ret. Et cessit ex voto res; nam pleriq; factionis ac conciliantur. dium rei familiis læsis in clientelam dediti, obsequium

Qui hostes
vicerant, à
seipsis victi
seditione oc-
subuerunt.

Mutuo tamē
obsequio
conciliantur.

seditionem expiarunt. Tanta id temporis erat in S. Willibrodo reverentia: quam nunc amissam, cum religione erga Sanctum, his locis desideramus. Meminisse oporteret poenae, quā illius castigatur hominis posteritas (aliquo semper vel manca membro, vel morbo vitiata) qui divo quondam Willibrodo vulnus infixit, ex quo altaris, cui aderat crepidinem sanguis fusus devoloravit. Ut promptum à Superis in obsequentes auxilium, ita & vindicta est in oblectantes. *Securè pugnant, qui suos ita adversarios ferunt, ut ipsi nunquam tangantur.*

Anno inter hæc Agrippinatum Præsul aulicæ perverfitatis & negotiorum tædio, missionem à Rege petit, ac facillè ab illo, qui hujus observationem fastidiret jam dudum, assequitur. Tum Henricus ad ingenium subito reversus, Saxones Thuringosq; , quos profuso in luxum sumptu exhauserat, oneris deniq; impatientes vi frangere, Suevisq; , quos unice complectebatur, in sedes traductis, subjicere conatus est. Unde castellis præsidiiq; quaquaversum, ceu feras septis, include. re exorsus est, utq; pecuniam hanc in rem cogeret, Ecclesiarum ad se decimas, coactâ Erfordiæ Synodo, & Moguntino ad hanc operam traducto Archiepiscopo, per fas nefasq; attrahere connisus. Et ne ad Romanæ sedis iudicium quisquam à decretis hujus Synodi provocaret, capitali poenâ sanxit. Sed Alexandro jam Pontifice defuncto, Hildebrandus, qui Gregorii VII. nomine successerat, his aliisq; Regis & Episcoporum Germaniæ, palam in simoniam & luxuriam, cum suo capite, proventium, excessibus offensus, Lateranensi coactâ Synodo quosdam Præsulum aulæ Regiæ interdicto subjicit, Clero usum concubinarum, Episcopis simoniam, Regi decimas vetat. Et cum Agnete Regis matre, ab ipsius impietate averfa (quam tamen in puero minus severè correxerat) Episcopos in Germaniam quatuor, Ostiensem, Prænestinum, Curiensem, & Comensem ablegat, qui illic in Synodo, & decreta

Pœna æterna
Walachorum, quam
S. Willibrode
violatores
pendunt.

Anno Colon.
Archiepisc.
ab aula rursum
discedit.
Henricus vero
in Saxones
armatus decimas
Ecclesiæ invadit.

Lateranensis
Synodus
contra Episcopos
Germaniæ &
Henricum.

Anno Christi
1074.

Legati Pontificis
à Ger-

manis rejiciuntur.

Trevirensis pro Pontifice, Moguntinus pro Rege damnatur.

1075.

Anno Colon. sanctè moritur.

Saxones caduntur.

* seu Gibbo.

1076.

Henricus à Greg. Papa ad causam dicendam citatus, illum in Wormatiensi Synodo vitiose electum pronuntiat.

Romana exponerent, & obstinatos anathemate percellerent; sed cum nec Rex, quamvis Noribergæ obviis nec pleriq; Episcoporum mutuâ consensione freti, et acquiescerent, aut cuiquam se in Synodo, præterquam Pontifici Romano, parituros negarent; Bambergensium Episcopo præcipuo consiliorum auctori, cum aliis quibusdam damnato, re infectâ discesserunt. Udo Trevirorum Archiepisc. Schismaticorum ad partes inclinari visus, tamen à Romano Pontifice, qui multum ei deferebat, commonitus, se subduxit. Sigefridus vero, Moguntinensium Præful, regis contra Pontificem ad dictus conatibus, Romanâ in Synodo, seu Episcoporum seductor, conflatorq; schismatis, damnatus, atq; ab Ecclesiæ communione proscriptus est. Quo tempore Anno Colonensium Archiepiscopus ætatis meritorumq; plenus, cum illustri sanctæ vitæ præconio, et hujus vitæ fluctibus ad cœlestem portum, diu multumq; jactatus, appulit. Udoni verò judicium in Theodorico Viridunensem primùm, deinde & Popponem Tullensem Episcopum, utrumq; Henrici fautorem committit, & hunc quidem, nisi obsequatur, anathemate ferire præcipit.

Interea Henricus Saxones in arma coortos, & destructis limitaneis plerisq; munimentis jam securus agentes, repentè aggressus, Theodorico Mosellaniæ, & Godefrido Gibbero * Lotharingiæ Ducibus, ingenti clade cecidit. Quâ sorte cum adversus pontificis minas audentior incederet, Gregorius illum per legatum, Goslariam missum, ad dicendam Romæ causam in Synodo, alterâ quadragesimæ hebdomade instituentem, postulavit. Quam denuntiationem adeò Henricus acerbè accepit; ut ipse anticipato in Septuagesima Wormatiæ Episcoporum quatuor & viginti, præter Abbates, Synedrio, Hugone Cardinale Blanco suffragante, Gregorium vitiosè electum, istaq; indignum & inhabilem sede, fecerit pronuntiare, jussitq; abire legatum, & infectum denuntiare siquid deinde constitueret.

Adelberone Episcopo Herbipolensi, & Hermanno Me-
tensi nequicquam tam iniquæ subditorum adversus ca-
put sententiæ refragantibus; cum vi magis, quàm con-
silio res ageretur.

Gregorius nihil hac Germanorum fractus insolentiâ,
Synodum Romæ cogit, quâ & Udonem Trev. Archi-
episcopum hoc in schismate ad Italos transgressum, Gregorius
excepisse creditur, Henricumq; ac Wormatiensis Socie-
tatis Episcopos excommunicationis omnes fulmine per-
stringit. Illum avitis Italiæ Germaniæq; regnis exci-
disse pronuntiat, atq; omni populorum obsequio spo-
liatum. Quo edicto in Germaniam perlato, ut multi
procerum à Regis impietate aversi; ita Romanæ Ec-
clesiæ veneratione & sententiæ æquitate flexi, ab Hen-
rico discessere. Cumq; hic Proceres Moguntiam ad
comitia evocaret, nudari suorum se præsidio dolenter
animadvertit. Tum fremere cum Rege schismatici,
atq; Udonem etiam Româ revertentem, Moguntiniq;
ac Coloniensis vitantem consortia, detestari, probrisq;
ac fictis criminationibus gravare cum suis adhærenti-
bus Pontificem. Ille contra literis ad Regem Schisma-
ticosq; Præsules humanitate, & paterno amore plenis,
omnes à perfidia ad unionem remissionemq; paratam
invitat: aliis tamen ad Germaniæ Principes literis, fa-
cultatem eis offert, nisi Henricus resipiscat, novi Regis
suo ex corpore eligendi. Hi igitur communibus Tri-
burie Comitibus XVII. cal. Nov. institutis collecti sunt
Rege ex opposito Rheni litore Oppenheimii operien-
te exitum, perq; suos legatos extremam depositionis
ignominiam deprecante. Qui cum ad omnia sese ob-
secutorum consiliis eorum promitteret, inducias obtu-
lerunt, dum Romanus Pontifex, quem Augustam ad
res Germaniæ componendas invitandum statuerant,
coram adesset, præsensq; afflicto imperio consuleret.
Interea Rex jussus Spiræ dimissâ militiâ, privatim cum
Theodorico Virdunensi Præsule subsistere, ibidemq;
Pontificis adventum, consiliorumq; eventum præsto-
lari.

Gregorius
contra Ro-
mana in Sy-
nodo, præ-
sente Vdone
Henricum &
Episcopos
anathemate
ferit.

Germaniæ
Principes Ro-
mana sedi
adhærentes
Henricum
potestate im-
perandi su-
spendunt.

Udo Romam
ad evocan-
dum in Ger-
maniam Pon-
tificem ten-
dit.

Anno Christi
1077.

Henricus
supplex Pon-
tifici, certis
legibus veni-
am impetrat.

Henricus in
ipsa Italia ad
schisma re-
lapsus, in
Germania,
Rudolpho
Sueviæ in re-
gnum substi-
tuto, deponi-
tur.

lari. Ni verò illud agat, ut intra anni unius curriculum, anathemate solvatur, & in Ecclesiæ gratiam redeat, regni dignitate, alio in locum surrogato, cariturum. Henricus legibus obstrictus, cum jam Udo Trevirorum Archiepiscopus ad evocandum deducendumq; Pontificem Romanam adisset, Henricus hujus adventum in Germaniam præoccupandam submissione sua, ratus, specie magis peregrinantis, quàm Principis, cum uxore & filiolo Christi natalitiis, durissimo anni tempore Alpes superavit, & ad Canusium Italiæ castrum ubi Pontifex sublestebat, per Malthildim consobrinam, & Hugonem Cluniacensem Abbatem gratiam, accessumq; ac veniam factorum absolutionemq; obnixè precatur, deniq; ea lege admittitur, ut (cum triplici murorum ambitu circumgatur) primo vallo receptus, in secundo ad portam poenitentis, citra comitatum subsisteret. Adfuit gelida hieme sub lucem, nudis pedibus, lanceis indutus, ienuisq; ac multo cum fletu ad vesperam usq; perstitit. Neq; ullo tum responso dimissus, altero, ac tertio etiam reversus die miserationem præstolabatur. Quartæ demum admittitur luce, post ancipitem jactationem causæ his legibus communioni restitutus est: ut amotis per simæ administrationis consultoribus, Principum Germaniæ, de regno, aut continuando, aut deponendo expectaret sententiam, privati interim conditione victurus. Ni faceret, anathematis poena stare, Principes Germaniæ ejus obsequio non tenerentur. His accipitis, Henricus absolvitur, non sine admiratione exempli, quo & sedis Apostolicæ rigor, & imperatoris severitas poenitentia ad posteritatem transmissa est. At magis Guiberto Ravennarum Archiepiscopo faces advectæ Gregorium subjiciente, cum Italiæ proceribus, post acerbas poenitentiae leges, ad idem schisma revolvitur. Ut Pontifex Germaniæ Principibus, quos ocellis convenire non poterat, quidvis in Henricum statuta potestatem fecerit. Qui Forchemii collecti, Henrici imperium abrogant, ac Rudolphum Sueviæ Ducem

electum Moguntiae, Sigifrido inaugurante, substituunt. Nec mora Henricus Italicis fretus copiis, auctusq; suae factionis Germanicis Rudolphum minus adhuc paratum praelio fundit fugatq; , Sueviamq; ferro passim incendiisq; deformat.

Sed Henricus praelio. Rudolphum vincit.

Pontifex communi bono consulturus Udonem, quem adhuc secum habebat, Trev. Archiepiscopum, cum Bernardis duobus, Cardinali, & Massiliensi Abbate, ad conciliandum cum Henrico Rudolphum ablegat.

Udo pro conciliatione à Papa legatus moritur. An. Ch. 1078.

Sed Henricus jam victor intractabilis visus est. Udo autem dum in re difficili omnem navat operam, morte interceptus in Suevia, hinc Treviros mortuus subiit.

Qua occasione Henricus abusus Trevirim venit, ne quem alium nisi suae factionis Episcopum eligerent.

Quod, licet obnitente Clero, Theodorico tamen Viridunensi Episcopo, populoq; suffragante evicit, atq; Egelbertum Boicae nobilitatis hominem anathemati innodatum sedi imponit; sed cum & Pontifex, & Hermannus Metensis, Poppoq; Tullensis reclamarent, defuit consecrator, quamvis Henricus regalia conferret.

Egelbertus Schismaticus ab Henrico Treviris Archiep. imponitur.

Mox inter Reges ad arma rursus perventum, & primo quidem in Saxonia certamine victor Rudolphus ingenti Henricum strage in fugam coniecit; sed is, reparatis altero post anno copiis, non minorem Rudolpho inflixit, qui & suae postea sortis instaurandae avidus, fatali post annum praelio apud Ellestram flumen concurrir: ubi multo vulnere saucius, cum amisisset dexteram, dicere auditus est: *haec fuit, qua Henrico fidem dederam*, pie tamen pro Ecclesiae imperiq; libertate certans, cum maximo, totius populi inprimisq; Saxonum luctu occubuit.

1079.
1080. Rudolphus, post diversa praelia, victus cadit.

Egelbertus Trevirorum pseudoepiscopus huic pro Henrico certamini cum Coloniensi aliisq; fautoribus adfuisse memoratur, quod suam ex Henrico sortem pendere non ignoraret.

Hac porro Rex cura defunctus proximo vere ingentem trans Alpes Italiae exercitum intulit, Gregorium Pontificem amoturus, quem ante annum, in Synedrio

An. Ch. 1084

Bixi-

Henricus
Romam pro-
fectus Cle-
mentem
pseudopa-
pam instituit,
quem Egel-
bertus cum
aliis conse-
crat.

1083.

Germani
Principes no-
vum Regem
Hermannum
Henrico op-
ponunt.

1084.

1085.

Synodus ab
Hermanno,
& Henrico
reduce op-
posita ha-
bentur.

Brixinensi apud Bojos, sede indignum, Guiberto Re-
vennate maculoso & schismatico Clementis III. no-
mine surrogato, pronuntiârat. Egelbertus hærebat la-
teri, spe consecrationis à Clemente obtinendæ. Sed
Romanæ urbis lenta oppugnatione Henricum tenebat,
quam nisi plebe denique in sui favorem traducta, obti-
nere non poterat. Ultrò igitur ab illa exceptus in schis-
maticorum Episcoporum Synodo Gregorium damnat,
Clementemque in sedem introducit. Quem, cum ne-
mo Cardinalium Episcoporum Romanæ urbis sacrate
vellet, Bononiensis, Trevirensis, & Mutinensis, pseudo-
Episcopi, velut in scena, Pontificiis ceremoniis vesti-
busque excoluerunt. Qui deinde, ne ingratus esset,
solenni quoque Henricum ritu augustali diademate or-
navit. Gregorio hæc ex Hadriani melo, quam Castel-
lum S. Angeli vocant, tuto satis asylo, contemplante.

Quæ dum agerentur Germanorum Principes novum
sibi Regem Hermannum Conradi Lutzelburgensis Co-
mitis filium cooptarunt, qui apud Hermannum Meten-
sem Episcopum educatus, contra fratrem Conradum
Henrico Regi devotum, in officio perstabat, & nobili ad-
versus rebelles victoria regni sui primordia apud Ale-
mannos, seu Suevos, illustraverat. Quâ Bojos Saxo-
nesque cum haberet in obsequio, Festo D. Stephani Go-
lariz anno superiori coronam sumpserat. Henricus
igitur neglecto Romæ Gregorio, cui Robertus Nor-
mannus Apulizæ Rex suppetias ducebat, hunc fugiens,
Hermanno occurrendum ratus, per Germaniam Mo-
guntiam contendit, ubi à Wicelone Sigefridi defuncti
successore amicè exceptus, Egelbertum Trev. Præsulem
à schismaticis Episcopis consecrari voluit. Interea Her-
mannus, in addicta sibi Saxonia, Quindelburgi celebra-
rimâ Episcoporum Synodo, Ottone Gregorii Legato
præsidente, Clementi & Wiceloni Moguntino, aliisque
cum Henrico schismaticis, renuntiat. Quibus mox
aliam Moguntiz Synodum, Egelberto ibidem præse-
nte, Henricus opponit, Gregoriumque cum adhærenti-
bus

bus Episcopis damnat, sacrorumque eis usu & Ecclesiâ
interdicit Egelbertus inde Treviros reversus, dum sa-
cros ordines diœcesanis impendere molitur, clerum po-
pulumque obnitentem habuit, quod Pallii usu, à legiti-
mo capite indulto, destitueretur. Quare Theodori-
cum Monachum, eruditione quàm moribus conspectio-
rem, qui Gregorii Pontificis acta virulento calamo pro-
sciderat, Romam destinat, & hic pallium quidem, sed à
pseudopontifice Clemente impetravit, Gregorio sub
idem pœne tempus Salerni extincto. Utrouque Egel-
bertus eventu lætus, Theodorico reduci in navatæ pre-
mium operæ, locupletem id temporis D. Martini Abba-
tiam consignavit, quam ipse luxui, & ut creditur necro-
mantiæ etiam vitio deditus, brevi adeò attenuavit; ut
locum deinde aliorum luxui non relinqueret, laude,
quam decoctoribus non invidemus.

Egelbertus subinde in Bohemiam ab Henrico Rege An. Ch. 1086
missus, Vratislaum Ducem primum ejus loci Regem
Pragæ consecravit: Postquam Moguntinensibus comi-
tibus Rex fuisset pronuntiatus, Moravorum regno nuper
extincto. Qui nunc cum Silesiis, Lufatiisque Bohe-
miæ accesserunt; Sed Regis titulus, à fratre & filiis suc-
cessoribus neglectus; donec Vratislaus quarto loco na-
tus, illum à Friderico I Imp. pro se heredibusque obti-
nuit, demum Archiepiscopatus imperialis dignitate, po-
titi. Quod illa adhuc ætate munus fuit ignoratum.

Arcta hoc tempore obsidione ab Hermanno Rege
Herbipolis Franconiæ caput premebatur: cum Henri-
cus periclitanti subventurus viginti millium exercitu
properabat; sed Hermannus venienti magnâ Cruce
prælatâ obviis, ante hanc pugnaturus supplex pro-
cubit, ac tanta deinde vi in hostem sese effudit, ut multo-
rum Schismaticorum acervis campi latè strati, ægrè
Henricus incolumis, amissis omnibus, evaserit: & hinc
pacis consilia denique ad intractabilem ejus animum
penetrarent. Interea tamen Hermanno Metensium
Episcopo, ad electum recens Victorem Romanum Pon-
tifi-

1087...

Hermannus Metensis Episcopus, ad Victorem Papam legatus, capitur. Victori Urbanus II. succedit. 1088.

tificem, Gregorii vestigiis, & anathematis decretis inhaerentem, penetranti insidias struxit, Tusciaeque caeteribus clausum tenuit. At Victori post quadrimestris sublato, Otto, nuper ad Hermannum legatione functus, egregia virtute ornatus Pontifex IV. idus Martii Urbani II. nomine successit. Metensis vero populus ejectione Brunone sedis invasore quantumvis nobili, gratiaque Henrici valido, nullum se praeter legitimum pastorem admissurum jurejurando recepit.

Hermannus Rex ob amulos, & Saxones infidos regnum abdicat.

Porro Hermannus Rex Saxonum inconstantia & Eggeberti Marchionis aemulatione pressus, deposito sponte sceptro, Henrico probante, in Lotharingiam ad propria reversus est, ubi postea in castelli cujusdam oppugnatione, dum periculis sese animosius infert, mortem oppetit, Metimque delatus, Ottonem palatinum Rineci Comitum filium reliquit. At dum fide Saxonum Hermannus securior militem infert, hi Eggeberto Duce ad arma versi, vi ac fraude cinctum regis insignibus spoliant, atque ad confessionem anathematis, & conciliationis promissionem adigunt. Et sane jam Germaniae Principes huc animum inclinarent, ut Clementi ac schismati Rex obnuntiaret; cum illum Episcopi, quorum vacillabant ab hoc reditu sacerdotia, in perversum sensum reducerent, ut quibus propria communisque salutaria esse potissimum debuit, his perire quam cedere levius visum sit.

An. Ch. 1089.

Henricus Rex schismati obnuntiaturus, ab Episcopis, suo muneri metuentibus retrahitur. 1090.

Consultius à Clemente Antipapa factum, qui pontificiae dignitati sibi indebitae renuntiatum, Bruno etiam, Metensis Cathedrae obsessor, Hermannus ex Italia restituto, coactus cessit. Quamquam Mors legitima optimum, constantisque fidei Episcopum, bonum subtraxerit.

Egelbertus Archiepiscopus Ecclesiis quibusdam prospicit.

Ceterum Egelbertus non indignam sui muneris curam sustinebat. Restituerat annis superioribus ad Jerani montis pedem suburbanam B. Helenae in pagum Uhreno Ecclesiam; postea, ut honoratori loco Martirum Trevirensium ossa magnis acervis cumulata reponerentur, in S. Paulini coemiterio aediculam instruxit.

ad cuius ingressum cancellos inter magno numero collecta sunt. Quamvis in omnem latè Europam, inò ad Indos Chinasque hodie dum spargantur, celebratà apud omnes nationes Martyrii fama. Denique anno MXCIII. Arlunensem Marchionatum tuitus strenuè est contra Henricum Comitem Limburgensem: qui, quod nepotem Adelheidis donatricis quondam duxisset, eum sibi adversus Trevirensis Ecclesiam vendicabat. Vim ille primum ad possessionem invadendam adhibebat. Quem Egelbertus, frustra monitum, anathemate demum perstrinxit; Sed cum Henricus fulmen illud ceu brutum, alio belli instructi fulmine repressum iret: nec hoc sibi deesse Egelbertus ostendit, & raptis obviam armis, magnà Henricum strage, turpique retrò fuga actum, suis se continere coëgit finibus, anathemati donec Ecclesie damna rependeret innodatum. Illud tamen cum videret, evenit, ut alius iisdem diris obstrictus mensam adiret, dumque per jocum illum ut excommunicatum, & hic vicissim Comitem vitandum sibi asserit, cani Famelico, qui mensæ aderat Henricus adipatum bolum projecit: & hanc, inquit, bucceam si canis respuat, certum erimus nos, ut communionem fidelium exclusos, jure etiam vitandos esse. Quam cum canis averfatus, nec tangeret quidem, uterque non dubià anxietate perfusus, urgente conscientia, de conciliatione secum agitare cœpit. Tre viros igitur delati, erroremque suum confessi, obnixè execrationem hanc à se tolli, numeroque fidelium clientum adscribi postulavêre, Henrico Egelberti monitis iurique deinceps obnoxio. Unde Lutzelburgensibus deinde Comitibus feudi loco Marchionatus Arlunensis delerri ab Ecclesia Trevirensi consuevit.

Rex verò Henricus, cum non modò publici anathematis, sed & prostitutæ uxoris Adelheidis laboraret in familia, propriis demum liberis ad infanda scelera provocatis cœpit esse detestabilis. Quare Conradus filius ab illo averfusus in Italiam divertit, ibique suadente Mathilde, & inaugurante Anselmo Mediolanensi Archiepiscopo.

1093.

Marchionatum Arlunensem Trevirensis vendicat.

Henricum Comitem anathemate stringit, solvitq; supplicem.

Conradus Regis Henrici filius, a patre, ob impietatem, discedit, & Rex Italie creatur.

Z

chiepiscopo regni Longobardici coronam sumpsit, Pontifici adversus schismaticos obsecutus, patrisque simul, quantum fas per religionem observans, omnium amorem merebatur; Sed, immaturo post octennium fato, sumpti per insidias veneni suspicionem non effugit.

Magna sub hoc tempus clades nobilissimam S. Paulini Ecclesiam, per fortuitum incendium, usq; ad consumpta marmora invalescens, unà cum Monasterio, in cineribus deposuit. Unde nunquam in pristinum deinde splendorem emerfit. Quando & alia clade Egelbertus Trevir. Archiepiscopus perculsus est, tribus

Suffraganeæ Ecclesiæ ab Egelberto deficiunt.

suffraganeis Trevirorum Ecclesiis, Metensi, Tullensi, & Virdunensi ab illius, tanquam execrabilis, obedientiâ discedentibus. Et Merenses quidem, licet Popponem virum nobilitate & moribus spectatissimum, ex Metropolitana Trevirorum æde, Henrico frustra obnitente, eligerent, secluso tamen à consecratione Egelberto, Gebhardum Constantiensem Episcopum à schismate alienum eo muneri poposcerunt. Et Deus

An. Ch. 1094.

Variæ calamitates Germaniam premunt.

ipse variis in Germaniam calamitatibus de cælo iratus detonans, multos ad Romanæ Ecclesiæ gremium revocavit, quos & æther fredis in subjectos mortales tempestatibus sæviens, & feræ lupiq; de silvis funestis cladibus infestæ, & diris crebrisq; grassata funeribus pestilentia, adeoq; expectatæ per horas singulas imminentis mortis terror ad meliorem animum sensumq; penitentia revocavit. Unde quæsi ubiq; à schismate alieni Sacerdotes. Multi etiam non vulgari tantum, sed præcipuè dignitatis viri Comites Ducumq; à perturbatis imperii rebus ad solitudinem Monasteriorum, salutis suæ istic rectius consulturi, sese recipient. Suis quoque eodem abstractis facultatibus, illorum tam funesto tempore, auxerunt numerum. Adeo vidæ tantis paucis hisce annis in Bavaria Sueviaq;, quibus tantis vis belli gravissima incubuerat, plusquam viginti Monasteria emerferint. Trevirensis diocesis quoque Lacensi haud procul Andernaco, non vulgaris famæ credit

Multi, etiam Comitum Ducumq; de salute solliciti Monasteriis excitatis se abdiderunt.

Lacense in Trevirorum

Lacensi haud procul Andernaco, non vulgaris famæ credit

cœnobio, per Henricum Palatinum Comitem, ejusq; finibus Mo-
 conjugem Adelheidem, augeri cœpit. Deiparæ illi in- nasterium
 primis devoti, cum ex opposito lacus quem accole- extollitur.
 bant, nocturnis sæpe collustrari prata silvasq; facibus
 cernerent, spectabile illic geminis turribus Magnæ Ma-
 tri Templum erexerunt; & ne ministri sacrorum de-
 cessent, Benedictinæ eodem familiæ viros evocarunt.
 Quibus favente & adjutante Hedvige Nickendichii
 Domina, amplissimas circum possessiones designarunt.
 Quæ tamen Sigefridus privignus, Henrico brevi ex- An.Ch. 1095.
 tincto, tum operis perfectione, tum donationis com-
 plemento absolvit.

Tullis quoq; nobile **Canonicorum Collegium**, sub Collegium
 B. Augustini & Abbatis imperio viventium, Lutolphus Canonico-
 Brunonis, postea S. Leonis Pontificis, filius, sed ado- rum S. Au-
 ptivus erexit. Mathildis quoq; Beatricis (quæ postea gustini Tul-
 Godefridum Lotharingum duxit) ex Bonifacio filia lis erigitur.
 nobilem Juveniæ Parthenonem S. Scholasticæ Reli- Juveniæ-
 quis ornatam, prisco decore lapsam, & opibus & di- sis Partheno
 sciplinâ, Urbano Pontifice favente, instauravit. instauratur,

Sed nullum hac tempestate opus illustrius, quàm
 memorabilis illa in orientem expeditio, & Dominici
 sepulchri, cum Hierosolyma recepta, à Saracenis, per
 Gallos Germanosq;, vindicatio. Cujus autor promo- Bellum sacro
 torq; Urbanus II. Hic enim in Synodo Placentina, Godefrido
 orientali legatione ad ferendam contra barbaros opem Bullionio
 postulatus, Claromontum in Galliam profectus, casti- præcipuo
 gatâ adstrictaq; Philippi Regis luxuriâ, Galliæ proce- Duce susce-
 ribus sacrum bellum persuasit. Quod non vulgari ptum sub
 ardore à Lotharingis imprimis, Trevericæq; ditionis Urbano II,
 hominibus susceptum, Gallos, Italos, Germanosq;, quin 1096.

Ad eam traxit. Dux præcipuus Godefridus Bullionius, ex
 Henri Regis militia multis victoriis celebratus, cum
 ginti nobilibus Balduino & Eustachio, qui ex Ida Godefridi
 esis quæ Gibberii sorore & Eustachio comite nati, Lotharingiæ
 aris famulantes, Henrici beneficio adierant, Hugo Regis
 Gallis

Trevireses
in eo plures.

1097.
Dissoluti mi-
lites malè
plexi.

Judæi ab hoc
milite vexa-
ti, Trevis
vel semet-
ipfos interfi-
ciunt, vel si-
mulatè fi-
dem Christi
profitentur.

Nicæa & An-
tiochia bello
sacro occu-
patur.
An. Ch. 1098.

Treviri Anti-
ochiam con-
tra Turcas
defendunt.

Galliæ frater, Robertus Flander, Raimondus Tullenſis accessêre. E. Treviresibus verò Franco & Sigemarum à Machra, ac Henricus ab Escha cui servatæ postea Antiochiæ decus mansit, nobilitate & bello clari intervenêre. Præter quos sub Emichone collecti Duce Treviri, Vbii, Moguntiacy, Nemetes, dum solutâ disciplinâ, in Judæos passim, ceu Mahumetanorum, quos petebant, consortes, sese ingenti per Germaniam Hungariamq; licentia effundunt, prædarum aviditate vitæq; licentiâ latè grassati, à lacessitis deniq; Hungari Bulgarisq; oppressi, belli suscepti gloriam ignominia absolverunt. Et qui apud Treviros invaluerant Judæi, hac clade tacti, cum ad Egelbertum in palatium supplices penetrassent, isq; vitam incolumem, si baptismum Christianique legem accepissent, datâ fide offerret, magna pars detrectans mutuis intra palatii conelavæcædibus, ultroneaq; morte periit; alia verò, Michæ quodam Duce, se ad baptismum obtulit; sed ubi libertatem nacta est, solo Duce excepto, ad perfidiam jam geminatam deflexit. Adeò difficilis Judaicæ malignitatis ad salutem regressus est. Henrico enim protegenti, cui pecunia, quàm fides & religio carior, tuti sui in contumacia perstitêre. Exemplo, quod hodie quoque solet spectari.

Ceteri Ducum, partim classe ex Italia, partim terrestri per Hungariam itinere feliciter provecti, Nicæam Bythinia, ac deinde Antiochiam comeatus inopiam desperatam occupavêre. Quam cum rursus anno sequenti Mahumetani obsiderent, nondum satis ab anno instructam, fortissimè in primis Treverici illam defenderunt, Henrico ab Escha eodem, ex occupata murorum turri, ingenti suo discrimine, sed glorioſa victoria deturbante, crevitq; deinde obsessis animis ut eruptione in hostes factâ, ad centum millia Saracenorum internecone deleverint. Non tamen incruentâ prorsus nostris victoria, quam Franco & Sigemarum Treverici Duces amissâ vitâ cruentarunt. Sangui-

1099.

verè nobili, cum pro Christo funderetur. Proxima dein æstate, anni MXCIX Hierosolyma VII, Junii obfidione cincta IV. Nonarum Julii Godefrido Bullionio perligni pontis, moenibus instrati, machinam invadente, occupata est, ideoque ab universo exercitu Rex Hierosolymorum est salutatus; ad regium illa in urbem cultum ac diadema sumere detrectavit, ubi Christus spinis redimitus, & Rex per ludibrium pronuntiatus fuerat.

Hierosolymæ à se occupatæ Rex Bullionius salutatur.

Inter hæc recepta Trevis in Horreensi Parthenone Luicarda fuit, Egelberti ex fratre neptis, juvenili ætate & formâ, quàm virtute commendatior. Hanc post Jonzam loci Magistram, ante biennium piè defunctam, Egelbertus, quamvis invitis, imposuerat. Sed quærat Virginum sollicitudo, obnitebantur suis apud Deum impensè precibus, ne tali imperio adstringerentur: donec cuidam ardentius precanti Deipara adstitit, cum SS. Virginibus, Irmina, Modesta, & Anastasia, jussitque divino consilio acquiescere, quandoquidem & puniendis aliarum sceleribus, & quarundam virtuti exercendæ, hæc, ceu flagellum quoddam, illarum Monasterio destinata sit. Sub quâ, & præterita expiare delicta, & fastidio præsentium, ad cœlestia anhelare doceantur. Et verò respondit eventus, quando annorum quadraginta, quibus præfuit, servitute virgines subditas coërcuit, tam sibi facilis, quàm aliis severa.

Luicarda Egelberti neptis Parthenoni Horreensi in pœnam cœlestis destinata præficitur.

Z 3

EPI.